

Ministarstvo održivog razvoja i turizma
DIREKTORAT ZA GRAĐEVINARSTVO

PRISTUPAČNOST OBJEKTIMA U JAVNOJ UPOTREBI
LICIMA SA INVALIDITETOM I LICIMA SMANJENE POKRETLJIVOSTI

Ministarstvo održivog razvoja i turizma

-
- Osobama s invaliditetom treba pristupiti isključivo sa aspekta **ljudskih prava**.
  -
  - Pregovaračko poglavlje 23

Ministarstvo održivog razvoja i turizma

- - Dokumenta i propisi
    - koji upućuju na obavezno poštovanje standarda PRISTUPAČNOSTI javnih objekata licima smanjene pokretljivosti I licima sa invaliditetom
      - 1. Konvencija UN o pravima lica sa invaliditetom;
      - 2. Zakon o ratifikaciji konvencije UN 2009- Crna Gora
      - 3. Evropska strategija lica sa invaliditetom 2010-2020.godina;
      - 4. Strategija za integraciju lica sa invaliditetom u Crnoj Gori 2008-2016
      - 5. Zakon o zabrani diskriminacije – Crna Gora
      - 6. Zakono zabrani diskriminacije lica sa invaliditetom - Crna Gora
      - 7. Zakon o uređenju prostora i izgradnji objekata ("Sl.list Crne Gore", br. 51/08 i 34/11);
      - 8. Pravilnik o bližim uslovima i načinu prilagođavanja objekata za pristup i kretanje lica smanjene pokretljivosti
      - 9. Odluka o postavljanju odnosno građenju i uklanjanju pristupnih rampi liftova i sličnih objekata za pristup i kretanje lica smanjene pokretljivosti i lica sa invaliditetiom

Ministarstvo održivog razvoja i turizma

1. Konvencija UN o pravima lica sa invaliditetom;

- Cilj – da se predvide mjere i pruže smjernice za ostvarivanje prava lica sa invaliditetom u praksi.
- 2. Zakon o ratifikaciji konvencije UN 2009- Crna Gora
  - Garantuju se postojeća prava LSI
  - Potreba da se prepoznaju kao punopravni članovi zajednice
  - Doprinosu razvoju zajednice
  - Garancija ravnopravnosti i nediskriminacije
  - Države potpisnice obavezuju se da će osigurati puno ostvarivanje svih ljudskih prava i osnovnih sloboda za sva lica pod njihovom jurisdikcijom bez ikakve diskriminacije po osnovu invalidnosti.

5. Zakon o zabrani diskriminacije

- prepoznaje invalidnost kao poseban osnov diskriminacije.

6. Zakon o zabrani diskriminacije lica sa invaliditetom

- ✓ Diskriminacija po osnovu invaliditeta u korišćenju
- ✓ Objekata u javnoj upotrebi
- ✓ Površina u javnoj upotrebi
- ✓ Javnog prevoza
- ✓ U oblasti pružanja javnih usluga

Ministarstvo održivog razvoja i turizma

ZAKONA O UREĐENJU PROSTORA I IZGRADNJI OBJEKATA

“Sl list CG” br 51/08 ,35/13, 39/13

Zakon o uređenju prostora i izgradnji objekata 2008

Problem osoba sa invaliditetom tretiran je kroz slijedeće članove:

- član 62 UTU
- član 73 Uslovi za pristup i kretanje lica smanjene pokretljivosti
- član 86 Revizija projekta
- član 90 Izvještaj o reviziji
- Član 117 ovi objekti kao privremeni objekti
- član 122 Tehnički pregled
- član 124 Izvještaj o tehničkom pregledu
- član 154 Kaznene odredbe
- član 161 Kaznene odredbe
- član 165 Prilagođavanje objekata za pristup i kretanje lica smanjene pokretljivosti

○

Ministarstvo održivog razvoja i turizma

Urbanističko tehnički uslovi, kao obavezan dio, sadrže i uslove za nesmetan pristup, kretanje, boravak i rad lica smanjene pokretljivosti i lica sa invaliditetom.

Član62

- 29) uslove za nesmetan pristup, kretanje, boravak i rad lica smanjene pokretljivosti i lica sa invaliditetom”.

Ministarstvo održivog razvoja i turizma

Član 73

- Izgradnja objekata u javnoj upotrebi vrši se na način kojim se licima smanjene pokretljivosti obezbeđuje nesmetan pristup, kretanje, boravak i rad.
- Izgradnja stambenih i stambeno-poslovnih objekata vrši se na način kojim se licima iz stava 1 ovog člana obezbeđuje nesmetan pristup i kretanje u zajedničkim prostorijama.
- Stambeni i stambeno-poslovni objekti sa 10 i više stanova moraju se izgrađivati na način kojim se obezbeđuje jednostavno prilagođavanje objekta, najmanje jedne stambene jedinice na svakih 10 stanova za nesmetan pristup, kretanje, boravak i rad lica smanjene pokretljivosti.

Ministarstvo održivog razvoja i turizma

Član 86

- Idejni projekat i glavni projekat podliježu reviziji.
- Revizija iz stava 1 ovog člana , između ostalog , obuhvata: usklađenost sa zakonom i drugim propisima;
- revizija provjerava i usklađenost sa članom 73 ovog zakona i Pravilnikom o blizim uslovima i načinu prilagođavanja objekata za pristup i kretanje lica smanjene pokretljivosti

Ministarstvo održivog razvoja i turizma

Član 90

- O izvršenoj reviziji idejnog projekta i glavnog projekta sačinjava se izvještaj ovjeren i potpisan od strane revidenta.
- Revident je dužan da u izvještaju o izvršenoj reviziji projekta iz stava 1 ovog člana navede tačne i istinite konstatacije o usklađenosti sa uslovima i zakonom.

Ministarstvo održivog razvoja i turizma

Član 117

“Pristupne rampe, liftovi i slični objekti za pristup i kretanje lica smanjene pokretljivosti i lica sa invaliditetom, smatraće se pomoćnim objektima.

Na ovaj način omogućava se brža, lakša i jeftinija izgradnja objekata (pristupnih rampi, liftova i sl.) koji treba da omoguće pristup, kretanje i boravak lica smanjene pokretljivosti, jer se izgradnja istih tretira kao izgradnja privremenih objekata

Ministarstvo održivog razvoja i turizma

Član 122

- Podobnost za upotrebu objekta utvrđuje se tehničkim pregledom.
- Tehnički pregled, između ostalog, obuhvata kontrolu usklađenosti izvedenih radova sa revidovanim glavnim projektom, kao i sa propisima, standardima koji uređuju ovu oblast.

Ministarstvo održivog razvoja i turizma

Član 124

- Vršilac tehničkog pregleda obavezan je da u izvještaju o izvršenom tehničkom pregledu predloži: upotrebu objekta, otklanjanje utvrđenih nedostataka ili zabranu upotrebe objekta.

Član 125

- Organ nadležan za izdavanje upotrebne dozvole, po prijemu izvještaja o tehničkom pregledu:
  - 1) izdaje upotrebnu dozvolu;
  - 2) nalaže investitoru otklanjanje utvrđenih nedostataka u određenom roku;
  - 3) zabranjuje upotrebu objekta.

Ministarstvo održivog razvoja i turizma

Kaznene odredbe

Član 154

- Novčanom kaznom 2.000 -40.000 e kazniće se za prekršaj pravno lice, ako, između ostalog,:
- 2) ne obezbijedi uslove za pristup i kretanje u objektu lica smanjene pokretljivosti (član 73);

Član 161

- Novčanom kaznom od 2000-40 000e, kazniće se za prekršaj nadležni organ ili pravno lice, ako:
- 9) ne obezbijedi izgradnju, odnosno ne obezbijedi prilagođavanje objekata u javnoj upotrebi pristupu i kretanju lica smanjene pokretljivosti (čl. 73 i 166);

Ministarstvo održivog razvoja i turizma

Prilagođavanje objekata za pristup i kretanje lica smanjene pokretljivosti

Član 165

- Objekti u javnoj upotrebi moraju se prilagoditi uslovima iz člana 73 stav 1 ovog zakona u roku od **pet** godina od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Ministarstvo održivog razvoja i turizma

PRAVILNIK O BLIŽIM USLOVIMA I NAČINU PRILAGOĐAVANJA OBJEKATA ZA PRISTUP I KRETANJE LICA SMANJENE POKRETLJIVOSTI

“Sl. list CG” br 10/09 , 48/2013

Ministarstvo održivog razvoja i turizma

- Ovim pravilnikom se propisuju uslovi i način obezbjeđivanja nesmetanog pristupa, kretanja, boravka i rada licima smanjene pokretljivosti objektima koji su u javnoj upotrebi, stambenim i stambeno-poslovnim objektima, kao i uslovi i način jednostavnog prilagođavanja pristupačnosti stambenim i stambeno-poslovnim objektima.

OBAVEZNI ELEMENTI PRISTUPAČNOSTI

- Obavezni elementi pristupačnosti su:
  - A: elementi pristupačnosti za savladavanje visinskih razlika,**
  - B: elementi pristupačnosti samostalnog života,**
  - C: elementi pristupačnosti javnog saobraćaja.**

Ministarstvo održivog razvoja i turizma

Elementi pristupačnosti za savladavanje visinskih razlika su:

- rampa,
- stepenište,
- lift,
- vertikalno-podizna platforma i
- koso podizna sklopiva platforma.

Ministarstvo održivog razvoja i turizma

Elementi pristupačnosti samostalnog života su:

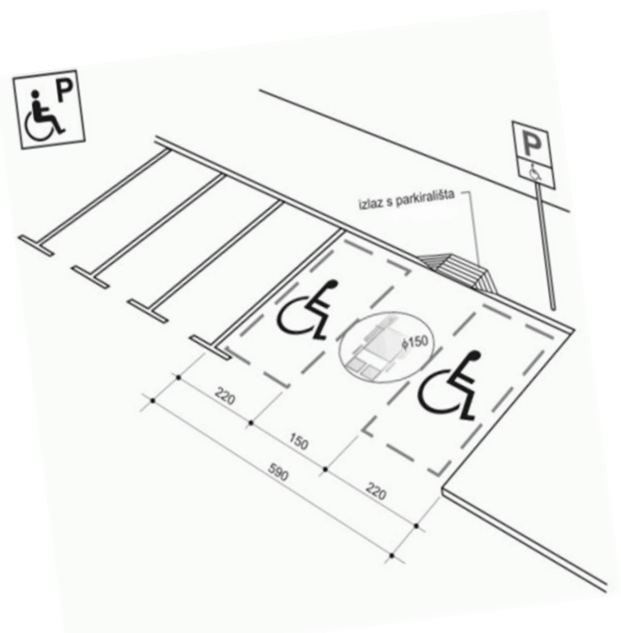
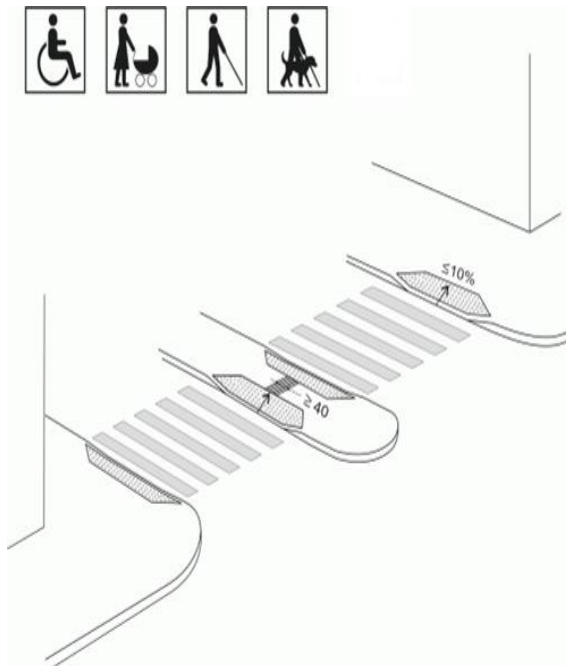
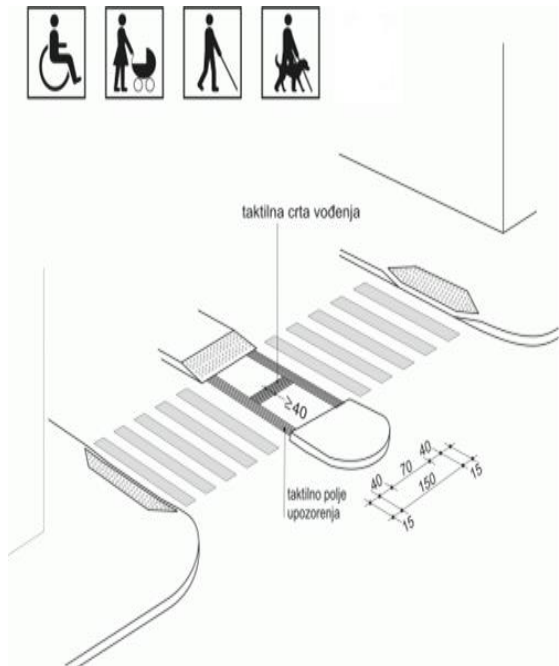
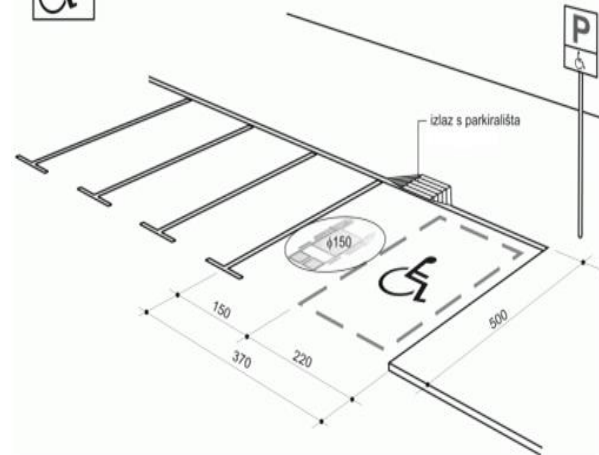
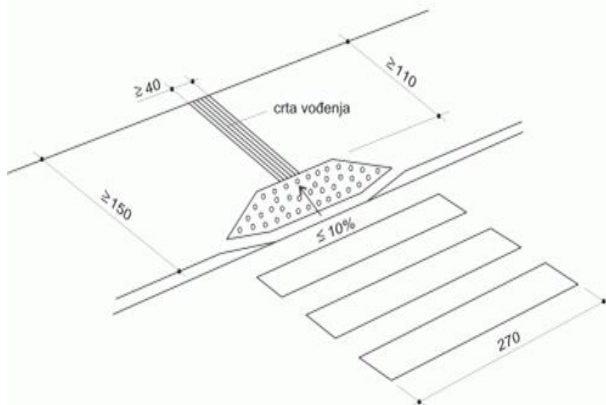
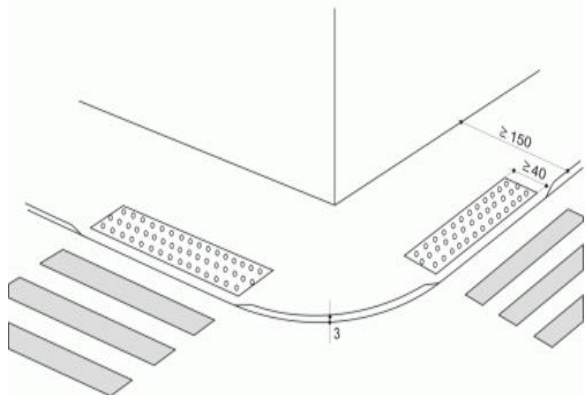
- ulazni prostor, komunikacije, WC, kupatilo, kuhinja, soba, učionica, radni prostor, stan, kafana i restoran, kabina za presvlačenje, tuš kabina, ulaz u vodu na plaži i na bazenu, mjesto u gledalištu, telefon, tekstofon, faks, bankomat, električne instalacije, kvake na vratima i prozorima, šalter, pult induktivna petlja ili transmisioni obruč, oglasni pano i orijentacioni plan za kretanje u objektima.

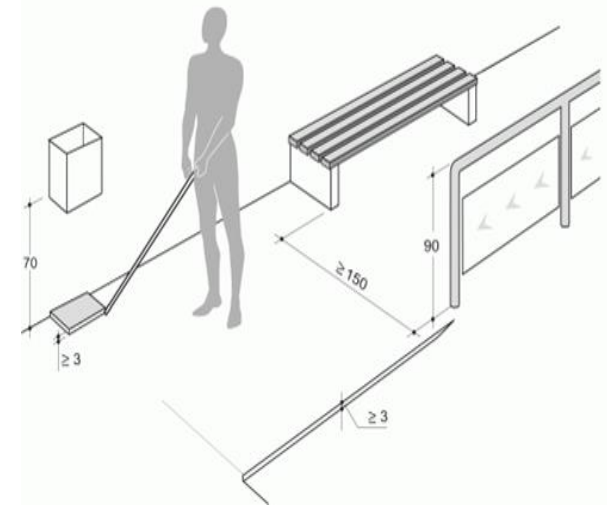
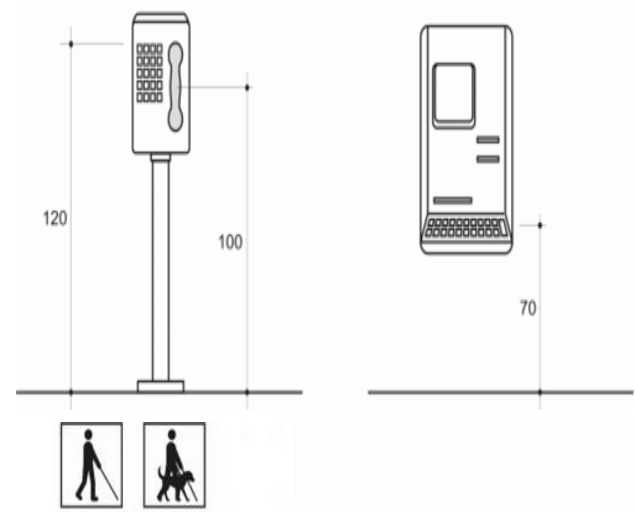
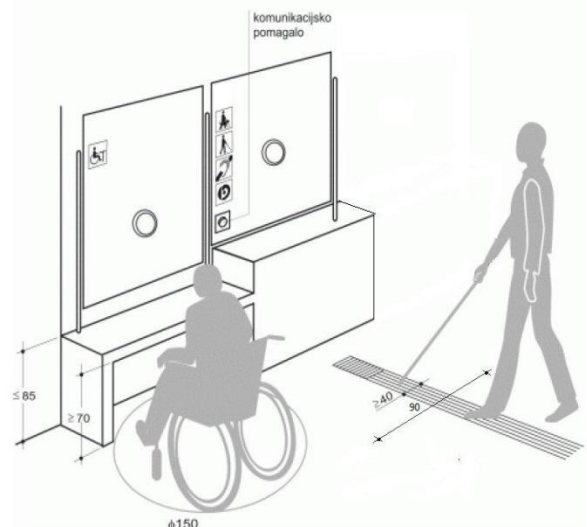
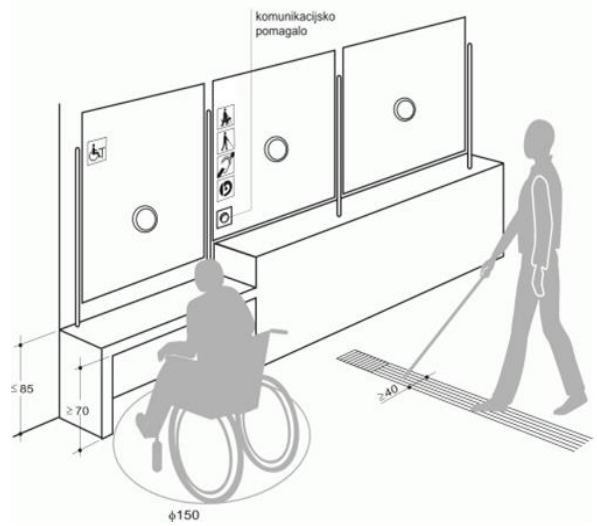
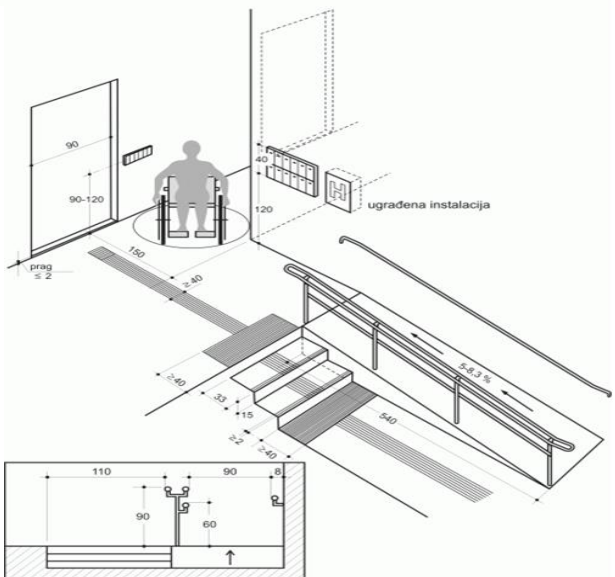
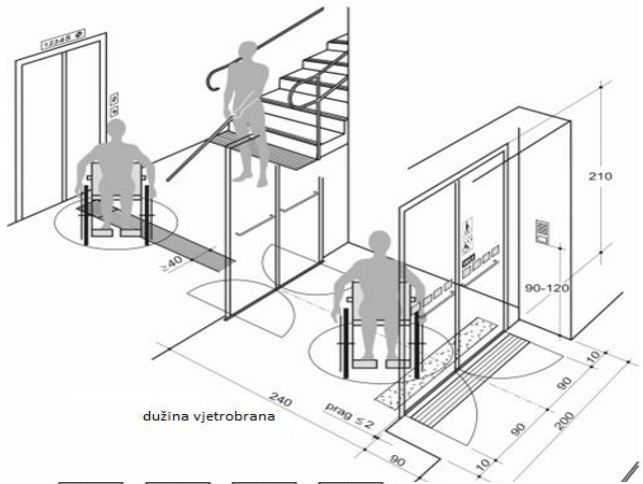

Ministarstvo održivog razvoja i turizma

Elementi pristupačnosti javnog saobraćaja su:

- stajalište i peron,
- parking mjesto,
- javna pješačka površina,
- semafor,
- pješački prelaz,
- pješačko ostrvo i
- raskrsnica.

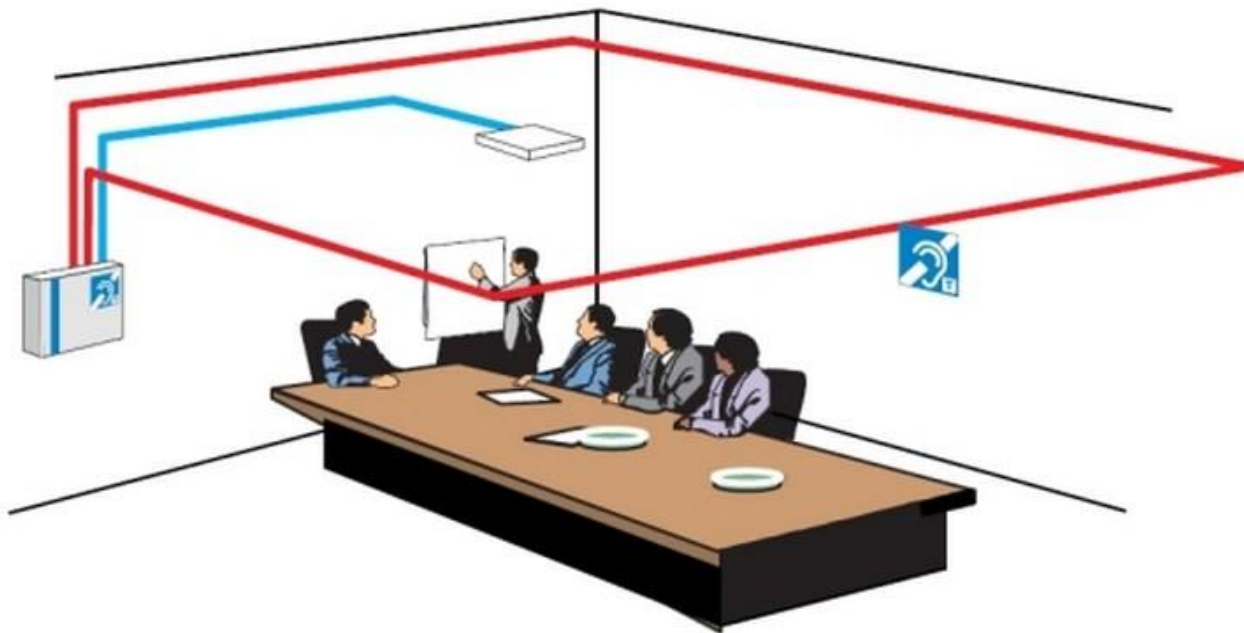

- *Induktivna petlja ili transmisioni obruč (veća od 500m² ili više od 100 lica)*

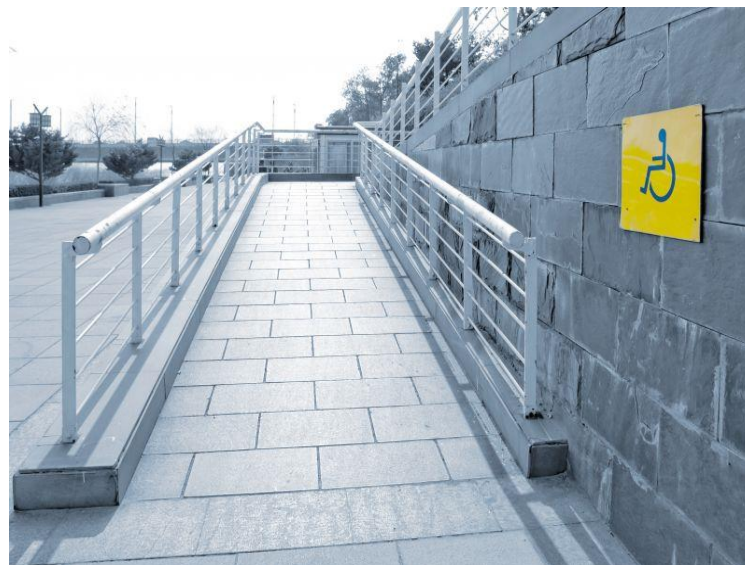
Indukcioni sistem za amplifikaciju govora koji omogućava osobama koje nose slušne aparate da jasno čuju govornika tj. da zvukove oko sebe čuju bez smetnji. Statistika u svijetu i kod nas pokazuje da 30 % stanovništva ima oslabljen sluh i ima potrebu za upotrebom slušnih aparata, a procenat se iz godine u godinu povećava.

PRIMJERI DOBRE PRAKSE U SVIJETU I OKRUŽENJU

Pristupne rampe objektima

Rampa se koristi kao element pristupačnosti za potrebe savladavanja visinske razlike do 120 cm, u unutrašnjem ili spoljašnjem prostoru sa dopuštenim nagibom do **5%** i površinom obrađenom protiv klizanja, sa adekvatnim rukohvatima i graničnicima.

Stepeništa

Vertikalno-podizna platforma

Lift se koristi kao element pristupačnosti za potrebe savladavanja visinske razlike veće od 120 cm u unutrašnjem ili spoljašnjem prostoru

Koso-podizna sklopiva platforma

Koso-podizna sklopjiva platforma postavlja se na bočne stepenišne zidove ili stepenišnu ogradu, koja se vodi dužinom cijelog stepeništa.

Pristupačnost restoranima

Pristupačnost restoranima

u slučaju kada su glavna ulazna vrata kružna, uz njih je potrebno uraditi zaokretna ili klizna vrata širine korisnog prostora najmanje 90 cm

Pristupačnost muzejima

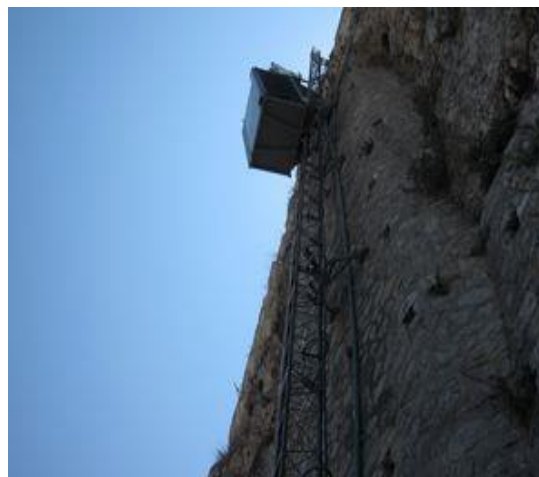

Pristupačnost kulturnim dobrima

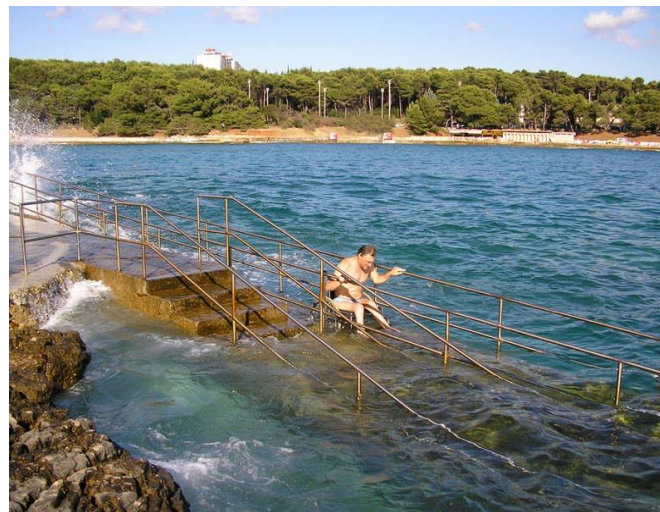

Pristupačnost kulturnim dobrima

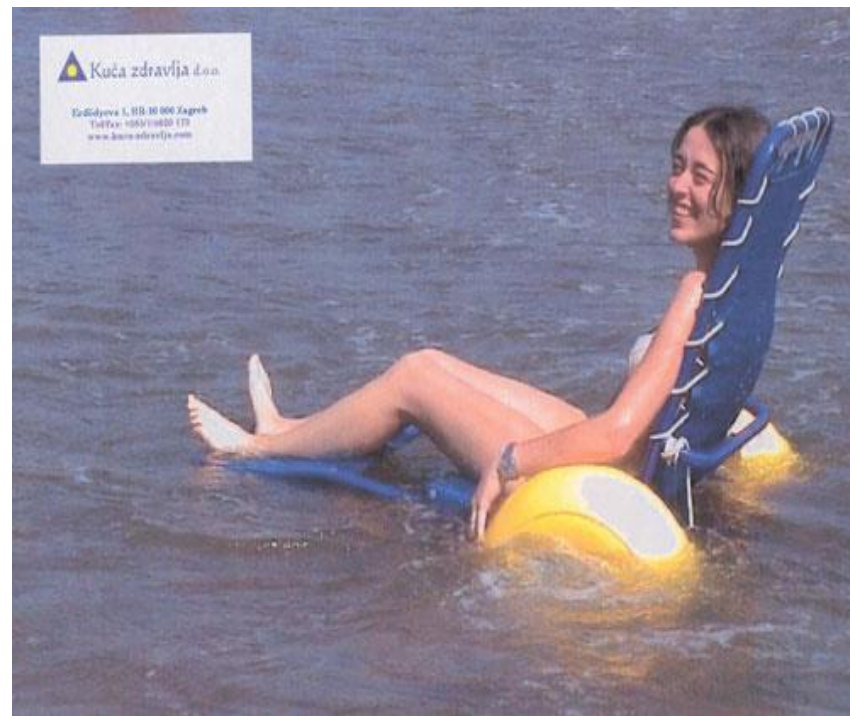

Uređenost plaža

Uređenost plaža

Specijalna kolica za osobe sa posebnim potrebama namjenjena za kretanje po plaži i u vodi

Kretanje kroz parkove i izletišta

Ministarstvo održivog razvoja i turizma

HVALA NA PAŽNJI !!!